

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เลขรหัส

--	--	--

แบบสอบถาม

เรื่อง

ทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน อำเภอดอยสะเก็ด

ต่อการเลือกตั้ง

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ดำเนินการวิจัย

นายเจนศิริ จันทศิริ

นักศึกษาลัทธิปริญาโท (ภาคพิเศษ) รหัส 3784457

สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปีการศึกษา 2538

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 หมวด คือ

หมวดที่ 1 สอบถามข้อมูลทางประชากร

หมวดที่ 2 สอบถามความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่
ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้ง

หมวดที่ 3 สอบถามความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้ง

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

หมวดที่ 4 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

หมวดที่ 5 สอบถามเปรียบเทียบผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้ง
และเลือกตั้ง

หมวดที่ 1 สอบถามข้อมูลทางประชากร

โปรดกรณาคัดเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ท่าน
เห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

- ( ) 1. กำนัน
( ) 2. ผู้ใหญ่บ้าน

2. ปัจจุบันท่านอายุ ..... ปี

3. ท่านดำรงตำแหน่งนี้มาเป็นเวลานาน .. ปี นอกจากตำแหน่งนี้แล้ว ท่านมีตำแหน่ง
ในหมู่บ้าน/ตำบลอะไรบ้าง

.....
.....

4. วิธีการที่ท่านเข้าสู่ตำแหน่งนี้

- ( ) 1. เลือกตั้ง โดยอยู่ในตำแหน่งจนเกษียณอายุ 60 ปี
( ) 2. เลือกตั้ง โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี

5. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

- ( ) 1. ประถมศึกษา
( ) 2. มัธยมศึกษา
( ) 3. สูงกว่ามัธยมศึกษาแต่ไม่ถึงปริญญาตรี
( ) 4. ปริญญาตรีขึ้นไป
( ) 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

6. นอกเหนือจากดำรงตำแหน่งนี้แล้ว ท่านประกอบอาชีพอะไร

- ( ) 1. เกษตรกรรม ( ) 2. ค้าขาย
 ( ) 3. รับจ้าง ( ) 4. รับเหมา
 ( ) 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

7. รายได้ของท่านเฉลี่ยต่อเดือน (รวมเงินเดือนที่ท่านได้รับด้วย)

- ( ) 1. ต่ำกว่า 3,000 บาท ( ) 2. 3,001- 5,000 บาท
 ( ) 3. 5,001-10,000 บาท ( ) 4. 10,001-15,000 บาท
 ( ) 5. 15,001 บาท ขึ้นไป

หมวดที่ 2 สอบถามความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่
 ของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจาก การแต่งตั้ง

โปรดกรณาสีดเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
 ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ท่านทราบการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน เป็นการปกครองแบบใด

- ( ) 1. ส่วนภูมิภาค
 ( ) 2. ส่วนท้องถิ่น
 ( ) 3. ไม่ทราบ

2. ท่านคิดว่าจังหวัดเชียงใหม่เป็นนิติบุคคลหรือไม่

- ( ) 1. เป็น
 ( ) 2. ไม่เป็น
 ( ) 3. ไม่ทราบ

3. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ คนปัจจุบันชื่ออะไร

- ( ) 1. นายชนะศักดิ์ ยุกบูรณ์
- ( ) 2. นายพยุห มีทองคำ
- ( ) 3. นายชวพงษ์ วัฒนสินธุ์
- ( ) 4. นายวีระชัย แนวนุญเนียร
- ( ) 5. ไม่ทราบ

4. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่ท่านประทับใจในผลงานมากที่สุด คือ

(ตอบเพียงคนเดียว) .....

5. ท่านคิดว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ มีอิสระและมีอำนาจ ในการปฏิบัติงาน ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรอคำสั่งจากส่วนกลาง (กรุงเทพฯ)หรือไม่

- ( ) 1. มีอิสระ เพราะ .....
- .....
- ( ) 2. ไม่มีอิสระ เพราะ .....
- .....

6. จังหวัดเชียงใหม่เคยมีผู้ว่าราชการจังหวัด มาจากการแต่งตั้งจากส่วนกลาง ปัจจุบัน ก็ยังเป็นเช่นนั้นกล่าวคือ มาอยู่ไม่กี่ปีก็ไปรับตำแหน่งที่สูงกว่าในกรุงเทพฯ ท่านคิดว่า มีความเหมาะสมหรือไม่

- ( ) 1. เหมาะสม เพราะ .....
- .....
- ( ) 2. ยังไม่เหมาะสม เพราะ .....
- .....

7. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นตัวแทนของส่วนกลาง คือกระทรวงมหาดไทย
ท่านคิดว่า จะเป็นการขัดต่อหลักการกระจายอำนาจ หรือไม่

- ( ) 1. ขัด เพราะ .....
- .....
- ( ) 2. ไม่ขัด เพราะ .....
- .....

8. ท่านเคยไปติดต่อหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
ในเรื่องใดมากที่สุด (เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ)

- ( ) 1. ขอให้ผู้ว่าฯช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในหมู่บ้าน
- ( ) 2. ขอบงบประมาณมาพัฒนาหมู่บ้าน
- ( ) 3. ขอให้ช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัว
- ( ) 4. ไม่เคยไป
- ( ) 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

9. ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้งนั้น
ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างไร (เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ)

- ( ) 1. ไม่ตอบสนอง เพราะ .....
- ( ) 2. เพียงเล็กน้อย เพราะ .....
- ( ) 3. พอสมควร เพราะ .....
- ( ) 4. ดี เพราะ .....
- ( ) 5. ดีมาก เพราะ .....

10. ปัจจุบันท่านต้องการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ แก้ไขปัญหาอะไร

เรียงตัวมากที่สุด (เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ)

- ( ) 1. ปัญหาจราจรติดขัด
- ( ) 2. ปัญหาน้ำแม่ปิงเน่า
- ( ) 3. ปัญหาส้วม
- ( ) 4. ปัญหาขยะล้นเมือง
- ( ) 5. ปัญหาอาชญากรรม
- ( ) 6. ปัญหาการสร้างอาคารสูง
- ( ) 7. ปัญหาโล่เกด
- ( ) 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

11. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ในทศวรรษหน้า ท่านคิดว่าควรมีบทบาทและหน้าที่
อย่างไรบ้าง

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....
- 6. ....
- 7. ....
- 8. ....
- 9. ....
- 10. ....

หมวดที่ 3 สอบถามความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้ง
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

1. ในระยะ 1-2 ปีที่ผ่านมา ท่าน ได้ทราบข่าวเกี่ยวกับการเสนอให้มีการเลือกตั้ง
ผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ที่มีความพร้อม เช่น จังหวัดเชียงใหม่
หรือไม่
  - ( ) 1. ทราบ
  - ( ) 2. ไม่ทราบ
2. หากจะมีการพิจารณาให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ท่านคิดว่าควร
พิจารณาความพร้อมของจังหวัด ในด้านใดมากที่สุด (เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ)
  - ( ) 1. ด้านเศรษฐกิจและความเจริญ
  - ( ) 2. ด้านความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน
  - ( ) 3. ด้านปัญหาความมั่นคงทั้งภายในและนอกจังหวัด
  - ( ) 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
3. ท่านคิดว่าจังหวัดเชียงใหม่ มีความพร้อมที่จะจัดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด
เช่นเดียวกับกรุงเทพฯ หรือยัง
  - ( ) 1. พร้อม เพราะ .....
  - ( ) 2. ไม่พร้อม เพราะ .....
4. หากจะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ท่านคิดว่า ตัวท่านเองจะไปใช้
สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่
  - ( ) 1. ไปใช้สิทธิ เพราะ .....
  - ( ) 2. จะไม่ไปใช้สิทธิ เพราะ .....
  - ( ) 3. ไม่แน่ใจ เพราะ .....

5. ท่านคิดว่าประชาชนในหมู่บ้าน/ตำบลของท่าน จะออกไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
มากน้อยอย่างไร

- ( ) 1. ไปใช้สิทธิ เพราะ .....
- ( ) 2. ไปใช้สิทธิไม่มาก เพราะ .....
- ( ) 3. ไม่แน่ใจ เพราะ .....
- ( ) 4. ไม่มีความเห็น

6. ท่านสนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจการปกครอง ด้วยการจัดให้มีการเลือกตั้ง
ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่หรือไม่

- ( ) 1. สนับสนุน เพราะ .....
- ( ) 2. ไม่สนับสนุน เพราะ .....
- ( ) 3. ไม่มีความเห็น

7. ท่านคิดว่าบทบาทของผู้มีสิทธิพลหรือผู้ซื้อเสียง ในจังหวัดเชียงใหม่ จะสามารถกำหนด
และมีบทบาทการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ตามความต้องการได้หรือไม่

(เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ)

- ( ) 1. ได้ เพราะ .....
- ( ) 2. ไม่ได้ เพราะ .....
- ( ) 3. ไม่แน่ใจ เพราะ ..... ( ) 4. ไม่มีความเห็น

8. ท่านคิดว่าพรรคการเมืองขณะนี้ พรรคใดที่ทรงพลังในเรื่องการเลือกตั้ง

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด (ตอบเพียง 1 คำตอบ)

( ) 1. พรรคประชาธิปัตย์	( ) 5. พรรคชาติไทย
( ) 2. พรรคมวลชน	( ) 6. พรรคความหวังใหม่
( ) 3. พรรคพลังธรรม	( ) 7. พรรคเอกภาพ
( ) 4. พรรคประชาธิปัตย์	( ) 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

9. หากว่าจะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ท่านคิดว่าควรจะดำรง

ตำแหน่งคราวละกี่ปี

- ( ) 1. คราวละ 2 ปี ( ) 2. คราวละ 3 ปี
 ( ) 3. คราวละ 4 ปี ( ) 4. คราวละ 5 ปี
 ( ) 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

10. หากว่าจะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ท่านคิดว่าควรจะต้อง

กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งหรือไม่

- ( ) 1. ควร เพราะ .....
- ( ) 2. ไม่ควร เพราะ .....
- ( ) 3. ไม่มีความเห็น

11. หากว่าจะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ท่านคิดว่าประชาชนที่อาศัย

อยู่ในอำเภอต่างไกล/ติดชายแดน จะต้องการให้มีการเลือกตั้งหรือไม่

- ( ) 1. ต้องการ เพราะ .....
- ( ) 2. ไม่ต้องการ เพราะ .....
- ( ) 3. ไม่แน่ใจ เพราะ .....
- ( ) 4. ไม่มีความเห็น

12. หากว่าจะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ท่านคิดว่าผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ควรจะต้องสังกัดพรรคการเมืองหรือไม่

- ( ) 1. ควร เพราะ .....
- ( ) 2. ไม่ควร เพราะ .....
- ( ) 3. ไม่แน่ใจ เพราะ .....
- ( ) 4. ไม่มีความเห็น

13. หากว่าจะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ท่านคิดว่าผู้สมัครจำเป็นต้อง เป็นคนเชียงใหม่หรือไม่

- ( ) 1. จำเป็น เพราะ .....
- ( ) 2. ไม่จำเป็น เพราะ .....
- ( ) 3. ไม่มีความเห็น

14. ท่านคิดว่าอุปสรรคที่สำคัญที่สุด ในการจะให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่คืออะไร (เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ)

- ( ) 1. ประชาชนยังไม่พร้อม
- ( ) 2. ข้าราชการมหาดไทยคัดค้าน
- ( ) 3. นักการเมืองของเชียงใหม่ ไม่ให้ความสนใจ
- ( ) 4. ความไม่จริงใจของพรรคการเมือง
- ( ) 5. พรรคร่วมรัฐบาลความเห็นขัดแย้งกัน
- ( ) 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

หมวดที่ 4 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

โปรดกรณาศีดเครื่องหมาย / ลงในช่อง ( ) ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านในระดับใด ระดับหนึ่งมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้ คือ

"เห็นด้วย" หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น

"ไม่เห็นด้วย" หมายถึง ท่านยังตัดสินใจไม่ได้เด็ดขาดว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

"ไม่เห็นด้วย" หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

"ไม่มีความเห็น" หมายถึง ท่านไม่มีความคิดเห็นกับข้อความนั้น

เรื่อง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความเห็น
1. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเพียงผู้นำเอานโยบายมาปฏิบัติ ส่วนการตัดสินใจนั้นจะอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย	( )	( )	( )	( )
2. การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ จะเป็นการสร้างผู้นำท้องถิ่นเพื่อวางฐานการเป็นผู้นำระดับประเทศต่อไป	( )	( )	( )	( )
3. การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ จะทำให้เกิดความสับสน วุ่นวาย ไม่นั่นคง เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาลกลางได้	( )	( )	( )	( )
4. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นตัวแทนส่วนราชการ โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยเพียงอย่างเดียว	( )	( )	( )	( )
5. หากจะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ในกรณีที่ว่าฯ ที่ได้รับการเลือกตั้งอยู่คนละพรรคกับฝ่ายรัฐบาล	( )	( )	( )	( )

เรื่อง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่มีความเห็น
6. หากว่าจะมีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ จะเป็นการสร้างความเจริญให้กับจังหวัดได้อย่างรวดเร็ว เพราะผู้ว่าจะรู้ปัญหา ความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตประชาชนเป็นอย่างดี	( )	( )	( )	( )
7. การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่	( )	( )	( )	( )
8. ความเป็นไปได้ในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ข้อเท็จจริงเป็นการขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์และการกลัวสูญเสียอำนาจของรัฐบาลกลาง	( )	( )	( )	( )
9. จังหวัดเชียงใหม่ มีหน่วยงานของรัฐบาลประมาณ 125 หน่วยงาน แต่ผู้ว่าฯ มีอำนาจในฐานะตัวแทนส่วนกลางเพียง 52 หน่วยงานเท่านั้น	( )	( )	( )	( )
10. ประชาชนชาวเชียงใหม่ มีความพร้อมเลือกตั้งผู้ว่าฯ แต่ข้าราชการไม่พร้อมจะลดอำนาจตนเอง	( )	( )	( )	( )

หมวดที่ 5 สอบถามเปรียบเทียบผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่มาจากการแต่งตั้ง และ เลือกตั้ง

ท่านคิดว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่จะมาจากการแต่งตั้ง กับผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่มาจากการเลือกตั้ง รูปแบบใดจะดีกว่ากัน ในประเด็นต่อไปนี้

โปรดกรณาสีตเครื่องหมาย / ลงในช่อง ( ) ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

เรื่อง	ผู้ว่าฯ เชียงใหม่ แต่งตั้งดีกว่า	ผู้ว่าฯ เชียงใหม่ เลือกตั้งดีกว่า	ไม่แตกต่าง
1) คุณวุฒิและคุณภาพ	( )	( )	( )
2) ความรู้ที่จะดูแลบริหาร	( )	( )	( )
3) สนใจที่รับฟังเสียงประชาชน	( )	( )	( )
4) ได้รับการยกย่อง/ยอมรับจาก ทุกฝ่าย รวมทั้งข้าราชการประจำ ฝ่ายพลเรือน ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ตำบล	( )	( )	( )
5) การรักษาความเป็นกลางในการ เลือกตั้ง สส./สจ. เป็นต้น	( )	( )	( )

เรื่อง	ผู้ว่าฯ เชียงใหม่ แต่งตั้งดีกว่า	ผู้ว่าฯ เชียงใหม่ เลือกตั้งดีกว่า	ไม่แตกต่างกัน
6) การตอบสนองนโยบายของรัฐ	( )	( )	( )
7) การคำนึงผลประโยชน์ส่วนรวม	( )	( )	( )
8) การทำงานตอบสนองประชาชน	( )	( )	( )
9) การควบคุมดูแลจัดสรรทรัพยากร	( )	( )	( )
10) การแบ่งเบาภาระของรัฐบาล	( )	( )	( )

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่าน

นายเจนศิริ จันท์ศิริ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย

เรื่อง

ทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน อำเภอต๋อยสะแกต ต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

*****

ชื่อ - สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ตำแหน่ง .....

สัมภาษณ์วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. 2538

สถานที่สัมภาษณ์ .....

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกระแสการเรียกร้อง/คัดค้านให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

2. ขอให้ท่านอธิบายถึงผลดี /ผลเสียการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

3. เมื่อคำนึงถึงผลดี/ผลเสีย ของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่แล้ว ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร

4. ขอให้ท่านอธิบายถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในทศวรรษหน้า ที่ท่านเห็นว่ามีความเหมาะสม

~~~~~

ภาควิชาคหกรรมศาสตร์
การกระจายอำนาจที่แท้จริง : กรอบการวิเคราะห์แนวใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การกระจายอำนาจที่แท้จริง : กรอบการวิเคราะห์แนวใหม่

โดย บวรศักดิ์ อุวรรณโณ

ทุกวันนี้ ใครคัดค้านการกระจายอำนาจก็จะถูกกระแสสังคมประณามทันทีว่าเป็นพวก "อนุรักษนิยมสุดขั้ว" ใครสนับสนุนการกระจายอำนาจก็ได้รับการยกย่องเป็น "นักประชาธิปไตย" ในกระแสการกระจายอำนาจนั้นข้อที่พูดกันมากที่สุดคือ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด และการให้สภาตำบลเป็นนิติบุคคลและมีบทบาทขึ้น

แต่ถ้าเราหันกลับมาคิดถึงรากฐานและกรอบการวิเคราะห์ "การกระจายอำนาจ" อันเปรียบเสมือนโจทย์คำถาม

แล้วเราจะเห็นได้ว่าข้อถกเถียงในปัจจุบัน เป็นข้อถกเถียงในกรอบการวิเคราะห์การกระจายอำนาจแบบตะวันตก ในโครงสร้างอำนาจรัฐจากเบื้องบนลงไปสู่เบื้องล่างและเน้นมิติทางการเมืองมากกว่ามิติอื่น ๆ

กรอบการกระจายอำนาจแบบดั้งเดิมนี้ มีข้อสมมติฐานสำคัญ ๆ ดังนี้คือ ประการแรก "อำนาจปกครอง" เป็นอำนาจของ "รัฐส่วนกลาง" โดยสภาพเป็นอำนาจรัฐ (state) มีเหนือชุมชน (community) และบุคคล ดังนั้นการกระจายอำนาจจึงเป็นเรื่องที่รัฐส่วนกลางเป็น "ผู้ให้" อำนาจของตน ชุมชนและประชาชนเป็น "ผู้รับ"

ผลที่ตามมาโดยตรรกะชนิดนี้จึงมีคำถามมากมายเช่น จะให้อำนาจอะไรบ้าง? จะให้มากน้อยเพียงใด?

จะทำอย่างไรที่จะให้ผู้รับสามารถอิสระได้ทางการเงินการคลัง ในขณะที่ต้องรักษาอำนาจควบคุมของรัฐผู้ให้เหนือท้องถิ่นผู้รับ

ประการที่สอง เมื่อการวิเคราะห์แบบดั้งเดิมที่มองการกระจายอำนาจเป็นเรื่อง "โครงสร้างอำนาจรัฐ" จุดเน้นของการกระจายอำนาจจึงเป็นเรื่อง "การเมือง" อันได้แก่ การเลือกตั้ง-ไม่เลือกตั้งสภา และผู้บริหารขององค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เรื่องทางเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนจริง ๆ และของประชาชนจริง ๆ จึงไม่มีใครพูดถึงกันเลย แต่เป็นการต่อสู้กัน ในทางการเมืองทั้งสิ้น

ประการที่สาม กรอบการวิเคราะห์แบบนี้เป็นกรอบการวิเคราะห์ที่ไม่แยกความแตกต่างทางสภาพสังคม-เศรษฐกิจของชุมชนเลยว่า แท้จริงในแต่ละท้องถิ่น ชุมชนมี 2 ประเภท คือ ชุมชนเมือง (urban community) ซึ่งมีสภาพเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนปัญหาของเมืองแตกต่างไปจากชุมชนชนบท (rural community) อย่างยิ่ง เพราะชุมชนชนบทนอกเมืองมีสภาพปัญหา และความแตกต่างของความต้องการไม่เหมือนกับชุมชนเมืองเลย

การเน้นการกระจายอำนาจในโครงสร้างอำนาจรัฐแบบเดิมจึงมีข้อสมมติฐานต่อไปว่า "องค์กรท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้ง (เช่นผู้ว่าราชการจังหวัด) จะตอบสนองต่อปัญหาของชุมชนทั้ง 2 ประเภทนี้เท่าเทียมกัน ซึ่งไม่แน่ว่าจะเป็นเช่นนั้นเสมอไป

ดังนั้น หากกรอบการวิเคราะห์การกระจายอำนาจยังคงเป็นแบบดั้งเดิมคือเป็นการกระจายอำนาจในโครงสร้างอำนาจรัฐ ข้อถกเถียงทั้งหลายก็จะเป็นประเด็นทางการเมืองกฎหมายเท่านั้น

สำหรับข้าพเจ้านั้นคิดว่า การสร้างอำนาจรัฐนั้นแม้จะจำเป็นต้องทำ แต่ก็คงไม่เพียงพอ เราคงจะต้องมีกรอบการวิเคราะห์แนวคิดแบบใหม่ที่ให้ความสำคัญกับ "ชุมชน" (community) และประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะที่อยู่ในชนบท และมีมิติที่ต้องเน้นจึงต้องเป็นมิติทางเศรษฐกิจ-สังคมของชุมชนเป็นหลัก

ในกรอบความคิดแนวใหม่ในการวิเคราะห์นี้ เราจะไม่พูดถึง "การกระจายอำนาจ" ของรัฐในโครงสร้างอำนาจรัฐแบบแรก และเราจะไม่พูดถึงการ "ให้" อำนาจชุมชน แต่เราจะเอาชุมชนท้องถิ่น (local community) เป็นตัวตั้งเราจะต้องเน้นการยอมรับสิทธิของชุมชนตามศักยภาพที่แท้จริงทางเศรษฐกิจ-สังคม

และความประสงค์ของชุมชนที่จะบริหารกิจการบางอย่างเอง เช่น การจัดสรรการใช้ป่า การดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน หรือการระงับข้อพิพาทกันเองตามประเพณีและวิถีชีวิตที่ชาวปฏิบัติกันมา

ถ้ากรอบการวิเคราะห์เป็นแนวใหม่ที่สำคัญของการวิเคราะห์จะเปลี่ยนไป
ดังนี้

ประการแรก "ชุมชนท้องถิ่น" (local community) เป็นตัวตั้งไม่ใช่
"รัฐส่วนกลาง" อีกต่อไป สัมพันธภาพรัฐ (state) ชุมชนท้องถิ่น (local community)
เป็นสัมพันธภาพที่ต่าง "ยอมรับ" ซึ่งกันและกัน ไม่ใช่รัฐเป็นผู้ให้ ชุมชนและประชาชนเป็นผู้
รับอีกต่อไป

ประการที่สอง กรอบการยอมรับซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ เรื่องทางการเมืองและ
กฎหมาย แต่เป็นการแสวงหาคำปรึกษาและวิถีชีวิตตลอดจนประเด็นที่ชุมชนมีมาแต่ดั้งเดิมทั้ง
ทางเศรษฐกิจสังคมเป็นหลัก และกฎหมายที่รัฐจะออกมารับรองศักยภาพ และวิถีชีวิตชุมชน
จะเป็นเพียงเครื่องมือที่ทำให้การยอมรับนั้นชัดเจนขึ้นเท่านั้น

ประการที่สาม เป็นการให้ความสำคัญกับการบริหารที่แตกต่างกันระหว่าง
"ชุมชนเมือง" (urban community) ซึ่งอาจมีการบริหารในโครงสร้างอำนาจรัฐแบบ
องค์กรท้องถิ่น (local community) ของตะวันตกได้เพราะมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจดีกว่า
กับการบริหาร "ชุมชนท้องถิ่น" ในชนบทซึ่งจะนำรูปแบบเทศบาล-สุขาภิบาล ไปใช้ลำบาก
และไม่ตรงกับความต้องการของชุมชน

ถ้ายอมรับกรอบความคิดวิเคราะห์แบบใหม่นี้ การเลือกตั้งหรือไม่เลือกตั้ง
ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ยังคงหลีกเลี่ยงกันไปได้ โดยต้องคำนึงว่าเป็นการเปลี่ยน โครงสร้าง
อำนาจรัฐส่วนกลาง เปลี่ยนแปลงทางการปกครองแบบภูมิภาค (deconcentration) และ
ปรับระบบเทศบาล สุขาภิบาลอันเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นเมือง (urban local
government) แต่ทั้งหมดนี้แม้จำเป็นต้องทบทวนก็ไม่เพียงพอ เพราะยังเป็นการต่อสู้ที่
โจทก์คือ "อำนาจรัฐ" และชุมชนท้องถิ่นเป็น "วัตถุรองรับอำนาจรัฐ" เหมือนเดิมในทาง
ตรงกันข้าม ถ้าเรายอมรับกรอบการวิเคราะห์ใหม่ "ชุมชนท้องถิ่น" โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น
ชนบทจะเป็นตัวโจทก์แทน และจะเป็นหัวใจของการถกเถียง ไม่ใช่วัตถุหรือกลุ่มคนที่รองรับ
นโยบายจากรัฐอีกต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

พระนาม ราชานามผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน

1. พระยาอุดมพงษ์เพ็ญสวัสดิ์
2. พระยาอดเมืองขวาง
3. พระยามหินทรบดี
4. พระยาวรววิไชยวุฒิกร
5. พระยาเพ็ชรพิสัยศรีสวัสดิ์
6. พระยาอนุบาลพ่ายภักดิ์
7. พระยามรฤทธิธำรง
8. พระยาชาติตระการ
9. ชุนประสงค์สุขการี
10. นายทวี แร่งขำ
11. ชุนไตรกิตยานกุล
12. นายอุดม บุญประสพ
13. นายประเสริฐ กาญจนคุณ
14. พ.ต.อ. เนือง รายนาค
15. นายสุทัศน์ ลีรสวัย
16. พ.ต.อ. นรินทร์ ชัยนาม
17. นายวิสิษฐ์ ไชยพร
18. นายอาษา เมฆสวรรค์
19. นายชลอ ธรรมศิริ
20. นายประเทือง ลินธิพงษ์
21. นายชัยยา พุนศิริวงศ์
22. นายเจริญ ถำรงเกียรติ
23. นายชัยยา พุนศิริวงศ์
24. นายไพรัตน์ เตชะรินทร์
25. นายชนะศักดิ์ ยวบูรณ์
26. นายวีรชัย แนวนุญเนียร (คนปัจจุบัน)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายเจนศิริ จันทรศิริ

วัน เดือน ปีเกิด 1 พฤษภาคม 2504

ประวัติการศึกษา สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 5 ที่โรงเรียนมัธยม
สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ
ปีการศึกษา 2527

ทุนการศึกษา ได้รับทุนการศึกษาประเภทที่ 1 จากมหาวิทยาลัยพายัพ
ให้ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
(ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประสบการณ์ในการทำงาน ปี พ.ศ. 2528-2532 ทำงานด้านโรงแรมและรีสอร์ท
ตำแหน่งผู้จัดการทั่วไป ในจังหวัดชลบุรี กรุงเทพฯ และเชียงใหม่
ปี พ.ศ. 2534-2536 ประจำแผนกพัฒนาและบริการ
ปี พ.ศ. 2537-ปัจจุบัน ประจำแผนกวิจัยและประเมินผล
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่
โทร. (053) 241255, 245350-2 ต่อ 451, 453
โทรสาร (66) (53) 241983

ประสบการณ์ในการดูงาน ปี พ.ศ. 2535 ทัศนศึกษาและดูงานด้านการพัฒนาชนบท
ณ ประเทศฟิลิปปินส์
ปี พ.ศ. 2536 ทัศนศึกษาและแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม
ณ ประเทศญี่ปุ่น